

III MONITORING PROCESA USVAJANJA NOVIH ZAKONA

U periodu na koji se ovaj izveštaj odnosi, Narodna skupština Republike Srbije nije usvajala propise od značaja za medijski sektor, odnosno sa implikacijama na njega. Najavljene su, međutim, izmene Krivičnog zakonika koje bi takav značaj mogle da imaju.

1. Krivični zakonik

Državni sekretar Ministarstva pravde Srbije, Slobodan Homen, najavio je da izmene Krivičnog zakonika, koje se očekuju početkom jeseni, predviđaju dekriminalizaciju uvrede i klevete, pored ostalog i kako bi mediji bili rasterećeni strogih kazni koje ugrožavaju njihov opstanak. „Brisanje uvrede i klevete je izuzetno važno za novinare i medije koji su često izloženi tužbama“, naveo je Homen i napomenuo da će oni koji žele da dokazuju da su oklevetani i uvređeni i da zbog toga trpe štetu, to i dalje moći u parničnom postupku odštetnim zahtevima. Važeći Krivični zakonik Republike Srbije predviđa samo novčanu kaznu i za klevetu i za uvredu, budući da je mogućnost izricanja zatvorske kazne ukinuta izmenama iz 2005. godine. Udruženje novinara Srbije i Nezavisno udruženje novinara Srbije pozdravili su najavljeno ukidanje krivičnih dela uvrede i klevete u Krivičnom zakoniku Srbije. Dekriminalizacija uvrede i klevete je od izuzetnog značaja za razvoj građanskih prava i sloboda, a posebno za novinare i medije koji su poslednjih godina izloženi epidemiji tužbi i visokih novčanih kazni koje ugrožavaju njihov opstanak, navodi se u saopštenju NUNS-a. To udruženje smatra da će dekriminalizacija uvrede i klevete biti veliki iskorak zakonodavca u pravcu širenja slobode informisanja u Srbiji. UNS podseća da su prema važećim odredbama Krivičnog zakonika novinari i mediji kažnjavani, čak i kada su samo prenosili zvanična saopštenja organa vlasti i izjave državnih funkcionera, koji zaštićeni imunitetom, za svoje reči nisu snosili nikakvu odgovornost.

Dekriminalizacija uvrede i klevete svakako bi predstavljala veliki iskorak u pravcu zaštite slobode izražavanja u Srbiji. Dok je pomak iz 2005. godine, napravljen ukidanjem mogućnosti da se za klevetu izriču zatvorske kazne, imao više simboličan značaj, budući da u praksi decenijama takve kazne nisu ni bile izricane, pa čak ni u vreme najgore represije nad medijima devedesetih godina prošlog veka, novčane kazne za klevetu nisu retke ni danas. Međutim, sama dekriminalizacija klevete neće biti dovoljna, ukoliko ne dođe do pomaka i na planu građanske odgovornosti za štetu i posebno prakse sudova u građanskim parnicama koje za povod imaju javno u medijima iznetu reč. I kroz naše prethodne izveštaje lako se moglo uočiti da broj presuda protiv novinara i medija za naknadu štete daleko prevazilazi

broj onih za klevetu. Takođe, iznosi naknada koje sudovi često olako dosuđuju, po pravilu prevazilaze iznose kazni koje se izriču za klevetu.